

Україна в умовах
незалежності.
Основні
державотворчі
процеси.

Зміст

- ▶ 1. Утвердження незалежності України 1991 - 1994 рр.
- ▶ 1.1 Зовнішня політика
- ▶ 2 Завдання незалежної України
- ▶ 3 Основні дати
- ▶ 4 Список літератури

1) Утвердження незалежності України 1991 - 1994 рр.

Державотворчий процес-процес формування і становленні основних інститутів влади, їх конституційне оформлення, визначення національних інтересів.

Суспільна ситуація, що склалася в Україні після розпаду СРСР і проголошення незалежності України, поставила перед українським народом нові завдання і

- ▶ будівництво власної суверенної держави;
- ▶ ліквідація тоталітарних політичних структур і будівництво правової демократичної держави;
- ▶ трансформація централізованої державної економіки в багатоукладну, ринкову, орієнтовану на соціальні потреби людей;
- ▶ національне відродження й оздоровлення міжнаціональних відносин в Україні;
- ▶ встановлення зв'язків із далекими та ближніми державами-сусідами на основі рівноправ'я.

Ключовим завданням перших років державотворення стало формування трьох основних гілок влади – законодавчої, виконавчої та судової. Поряд із цим необхідно було створювати управлінські структури на місцях, налагодити ефективну взаємодію місцевої та центральної влади.

За роки незалежності компетенція органів влади неодноразово змінювалася. Спочатку Україна була президентсько-парламентською республікою, згодом стала парламентсько-президентською. Така трансформація відбулась у результаті законодавчого закріплення зменшення повноважень Президента України в 1995 р. (Конституційний договір між Президентом і ВРУ), 1996 р. (Конституція України), 2006 р. (вступ у дію змін і доповнень до Конституції України, прийняті в 2004 р.). У 2010 р. були відновлені повноваження Президента, які передбачалися Конституцією 1996 р.

Єдиним органом законодавчої влади в Україні є парламент – Верховна Рада України. Становлення парламентаризму в незалежній Україні пройшло кілька етапів. За роки незалежності працювала ВРУ: I скликання (почала свою роботу як ВР УРСР XII; 1990-1994 рр.), II (1994-1998 рр.), III (1998-2002 рр.), IV (2004- 2006 рр.), V (2006–2007 рр.), VI (2007-2012), VII (2012-2014). Змінювалась й система виборів до Верховної Ради I, II скликання – мажоритарна система; III–IV – мішана; з V–VI пропорційна. Вибори 2012 р., 2014 р. – мішана.

- ▶ Важливим етапом у діяльності ВР України стало формування в 2002 р. парламентської пропрезидентської більшості, яка, однак, виявилася ситуативною та нестабільною. Від 2006 р. парламентська система в Україні перебуває в перманентній кризі.
- ▶ Головою держави є Президент України (до 1996 р. був одночасно й головою виконавчої влади). За роки незалежності Президентами України були Я. Кравчук (1991-1994 рр.), Я. Кучма (1994-2005 рр.), В. Ющенко (2005-2010 рр.), В. Янукович (2010–2014 рр.), П. Порошенко (2014–...).

- ▶ Виконавчі органи влади: вищий – Кабінет Міністрів України; центральні – міністерства, комітети, відомства; місцеві – державні адміністрації. За роки незалежності відбулося збільшення повноважень уряду і зменшення його залежності від Президента. Новим явищем у діяльності Кабінету Міністрів України стало створення з 2001 р. коаліційних урядів на партійній основі.
- ▶ Судова гілка влади представлена Конституційним Судом і судами загальної юрисдикції. Але, незважаючи на всі реформи, судова влада не стала вагомим інструментом демократизації життя суспільства. На сьогодні головними проблемами влади в Україні є корупція, неефективність функціонування, боротьба за повноваження.
- ▶ Результатом процесу державного будівництва стало прийняття в 1996 р. нової Конституції. До 1996 р. Україна жила за підправленим Основним Законом зразка 1978 р.

- ▶ 28 червня 1996 р. V сесія Верховної Ради України прийняла нову Конституцію України. Процес юридичного оформлення української державності можна було вважати в основному завершеним. Проте ця Конституція містить положення, які на цей час потребують уточнення і змін. Це стосується перерозподілу владних повноважень у трикутнику Президент - Прем'єр-міністр (Кабінет Міністрів) – Верховна Рада. Усі спроби внести такі зміни й доповнення в 2000 – 2004 рр. не мали успіху. Лише 8 грудня 2004 р. під час "пакетного" голосування було схвалено законопроект про внесення змін і доповнень до Конституції України, які набувають чинності з січня 2006 р., були скасовані в 2010 р. і відновлені в 2014 р.
- ▶ Важливим компонентом державотворчого процесу є формування власних збройних сил. Становлення Збройних сил незалежної України розпочалося восени 1991 р. зі створення Міністерства оборони України. 6 грудня 1991 р. прийнято Закон про Збройні сили України, 19 жовтня 1993 р. – військову доктрину України, яка виходить із того, що Україна не є потенційним противником жодної держави, а свою безпеку розглядає як стан захищеності національних інтересів в умовах потенційної та реальної воєнної загрози. Поряд з армією створювалися спеціальні підрозділи Міністерства внутрішніх справ України, Національна гвардія (розпущена в 1999 р.), частини спеціального призначення, Служба безпеки України. Сьогодні продовжується реформування Збройних сил України відповідно до стандартів НАТО. Серйозним випробуванням для Збройних сил України постала збройна агресія Росії.

Особливості державного будівництва в Україні:

- ▶ • становлення й утвердження незалежної держави відбувалося одночасно із процесами формування української політичної нації та національної самосвідомості;
- ▶ • тяжке соціально-економічне становище призвело до розчарування частини населення в ідеї суверенності, чим прагнули скористатись явні й приховані противники незалежності, що призвело до гострої кризи державності у 2013–2014 рр.

1.1) Зовнішня політика

- ▶ Здобуття незалежності України синхронізувалось у часі з періодом закінчення «холодної війни» та започаткуванням нового міжнародного порядку. Крах комунізму у Східній Європі та дезінтеграція СРСР глобально змінили геополітичну систему світу. Одним з найважливіших курсів в зовнішній політиці України було **ядерне розброєння**, без якого були неможливими іноземні кредити, інвестиції, Київ через тиск Москви та Вашингтона перебував на межі ізоляції. Ядерне розброєння України варто розглядати в контексті закінчення холодної війни та загальному скороченню кількості наступальних озброєнь СРСР та США.

- ▶ Так 21 липня 1991 р. було укладено Договір між США та СРСР про скорочення та обмеження стратегічних наступальних озброєнь (СНО-1), набув чинності 5 грудня 1994 р. У результаті підписання в Лісабоні 23 травня 1992 р. Протоколу до Договору про СНО Україна з об'єкта Договору перетворювалась на його повноправного суб'єкта. А вже 18 листопада 1993 р. ВР України ухвалила постанову про ратифікацію Договору про СНО та Лісабонського протоколу. 14 січня 1994 р. у Москві президенти США, Росії й України підписали тристоронню декларацію, яка узаконила без'ядерний статус України взамін за гарантії її територіальної цілісності та виплати компенсацій. Зважаючи на приєднання до Договору про нерозповсюдження ядерної зброї та зобов'язання України ліквідувати всю ядерну зброю на її території, 5 грудня 1994 року між Україною, Російською Федерацією, Великобританією та Сполученими Штатами Америки було підписано так званий Будапештський меморандум, за яким раніше перераховані держави-учасниці мали поважати незалежність, суверенітет та існуючі кордони України, утримуватися від будь-яких проявів агресії щодо України, в тому числі і від економічного тиску. Досить складними виявились відносини з РФ, яка намагалась відновити СРСР під виглядом СНД, без України їй це не вдавалось, Україна не ратифікувала статут СНД. Вже в травні 1992 р.

▶ Верховна Рада РФ заявила про свої претензії на Крим, а в липні 1993 р. парламент РФ надав Севастополю статус міста РФ. Досить складно проходили переговори щодо поділу Чорноморського флоту СРСР. І лише 28 травня 1997 р. у Києві підписано базову угоду з Чорноморського флоту. Розрахунок за використання об'єктів у Криму Росія здійснювала з 1998 р. шляхом щорічного зменшення державного боргу України перед Росією на суму 97,79 млн. доларів. Вже 31 травня 1997 р. було підписано Договір про дружбу, співробітництво і партнерство України та РФ, і хоча в договорі йшлося про визнання територіальної цілісності України, російська сторона цього пункту ніколи не дотримувалась і неодноразово ставила під сумнів український суверенітет над Кримом.

2) Завдання незалежної України

- ▶ Політична сфера від тоталітаризму (авторитаризму) до демократії
- ▶ Економічна сфера від АКС, централізації до ринка
- ▶ Соціальна сфера від «квітника» системи до «творця долі»
- ▶ Гуманітарна сфера від класових інтересів до загальнолюдських
- ▶ Міжнародна сфера від об'єкта міжнародної діяльності до суб'єкта

3) Основні дати

16 липня 1990 р. - Прийняття Декларації про державний суверенітет УРСР.

3 серпня 1990 р. - Закон про економічну самостійність УРСР.

5 липня 1991 р. Прийняття Закону про заснування в Україні посади Президента.

24 серпня 1991 р. - Акт проголошення незалежності України.

1 грудня 1991 р. - Підтвердження Акту проголошення незалежності України на Всеукраїнському референдумі.

6 грудня 1991 р. - Заснування Збройних Сил України.

15 січня 1992 р. - Затвердження Верховною Радою України Державного гімну "Ще не вмерла України..."

28 січня 1992 р. - Затвердження Верховною Радою України Державного Прапора.

19 лютого 1992 р. - Затвердження Верховною Радою України малого гербу держави у вигляді тризуба.

1995 р. - Україна стає членом Ради Європи.

28 червня 1996 . - Ухвалення Конституції України.

1 вересня 1996 р. - Запровадження нової національної валюти - гривні.

листопад - грудень 2004 р. - Помаранчева революція.

8 грудня 2004 р. - Прийняття Верховною Радою України законів про політичну реформу.

2005 р. - Надання українській економіці статусу ринкової.

2008 р. - Вступ України до Світової організації торгівлі.

*Свою Україну любіть.
Любіть її... во врем'я люте,
В остатню, тяжкую минуту
За неї Господа моліть.*

Т.Г. Шевченко

Україна в міжнародних організаціях *academia.in.ua*

Організація	Присуднання	Статус
Організація Об'єднаних Націй (ООН)	24 жовтня 1945 р.	УРСР – член – засновник ООН
Співдружність Незалежних Держав (СНД)	8 грудня 1991 р.	Україна є членом-засновником СНД, але не ратифікувала Статут організації, отже не є дійсним членом
Міжнародний валютний фонд (МВФ)	3 вересня 1992 р.	Дійсний член
Організація з безпеки і співробітництва в Європі (ОБСЄ)	1 січня 1995 р.	Попередницею ОБСЄ була Нарада з безпеки і співробітництва в Європі, в яку Україна вступила 30 січня 1992.
Рада Європи	9 листопада 1995 р.	Дійсний член
ГУАМ – Організація за демократію та економічний розвиток	10 жовтня 1997 р.	Член-засновник
Організація Чорноморського економічного співробітництва (ОЧЕС)	1 травня 1999 р.	Дійсний член
Світова організація торгівлі (СОТ)	16 травня 2008 р.	Дійсний член

4) Список використаної літератури:

- ▶ <http://history.vn.ua>
- ▶ <http://ukrmap.su>

Дякую за увагу

- ▶ Роботу виконала
- ▶ Студентка 1 курсу, 4 групи
- ▶ Ф-т ЗРБтаЕ, спец. Екологія
- ▶ Попова Аніта